

Pesta 9/21 decemvre.

Va esí dominec'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 41.

Anulu IX, — 1873.

Pretiu lu pe anu 10 fl., pentru Roman' a 2 galbeni.

Vócea eremitului din Carpati.

Retrasu de tóta lumea, aici pe vêrvu de munte,
In tóta liniscirea alesu-am a traí,
Ca 'n tóta diminéti'a sè 'nclinu eu a mea frunte,
Sè ceru la Provedintia pe lume-a ferici.
Acésta-mi e vointi'a, sè rogu pe Creatoriu lu
Atátu diu'a câtu nóptea, dar ... éca tentatorulu !!
O, nici aicea, Dómne, sub ceriulu teu seninu,
Pe culmea carpatina nu potu sè me inchinu.

Eu stam la rogatiune, cu manile spre stele,
Si-unu vuetu de voci multe din vâi m'a intreruptu ;
Din Daciele ambe ce-audiu me prinde jele :
Cà-ci típete plangênde resuna de desuptu.
Sunt grele suferintie ce fratii mei indura :
Cà-ci demonii in vale s'au pusu toti pe tortura !
O, nici aicea, Dómne, sub ceriulu teu seninu
Aici, pe vêrvu de munte, eu nu potu sè me 'nchinu !

Eu nu sciu de ce diu'a candu cautu cu ochii 'n vale
O, pâcla-apasatória planéza pe pamentu ;
Ér nóptea de ce nuorii se punu lunei in cale
Sè-i puia voalu negru — cá 'n recele mormentu.
Au dóra chiar natur'a voiesce s'asuprésca
Pe fíii vechiei Rome, pe gintea romanésca ? !
Vaiu, Dómne, nici aicea sub ceriulu teu seninu,
La astu-felu de 'naltíme sè nu potu sè me 'nchinu ? !

D'aici pan' la Danubiu vediu numai uscaciune ;
Cà-ci campurile 'ntinse cu totulu se palescu
De intrigile negre, ce ardu ca unu taciune,
De ur'a ce desbina pe frati ce se iubescu.

Atát'a smacinare zadarnica si séca
N'aru fi óre destula ? — Vai, lacrime me innéca !
Pe culmea carpatina, sub ceriulu teu seninu,
Vaiu, Dómne, nici aicea eu nu potu sè me 'nchinu !

Pe tronulu Romaniei eu vediu unu monarchu june,
Alesu de natiune, ce fuse destinatu
S'avente romanimea la fapte mari, strabune ...
Sè 'nvinga inamicii cu gandulu vinovatu.
Dar voi, o frati d'unu sange, sunteti uniti ca junii
In cugete si 'n animi, precum erau strabunii ?
Ah, Dómne, nici aicea sub ceriulu teu seninu,
Pe culmea carpatina nu potu sè me inchinu !

Frumósa-i Roman' a, avuta si fertila,
Dar multu este ranita de rele lipitori ;
S'aveti, o fii d'o muma, s'aveti de dins'a mila,
De vreti sè nu ajungeti ca nisce cersítori.
Strainii stau ca lupii in giuru pe langa stana,
Deschideti ochii bine ... cà-ci lege au pagana.
O, Dómne, eu aicea pe vêrvulu carpatinu,
Candu vediu nenorocirea, nu potu sè me inchinu.

De câtu a-ti stá pe ganduri, pe ganduri ratecite,
Mai bine in unire cautati de a scapá
De cursele intinse, de vorbe umilite
Alu caroru scopulu este de víi a ve 'ngropá.
O multi rei sunt in lume, dar multi sunt si in tíera
Spioni ca Opafarkasi ce trebui dati afara.

O Dómne, multu eu suferu sub ceriulu teu seninu,
Si-asiu vré pentru-a mea tíera... dar, nu potu sè
me 'nchinu!

Ajunga, fii ai Romei, a vóstra neunire;
Uniti lucrati cu totii din Istru la Carpati;
Salvati a vóstra tíera ce merge spre perire
Cà 'n voi este speranti'a mai multoru altoru frati.
Voiti ca sè se stinga cu totulu romanismulu?
Voiti a perde tíer'a?... O, negru-i egoismulu!
Mai bine mórte, Dómne, sub ceriulu teu seninu,
De câtu in liuscire sè nu potu sè me 'nchinu.

Ai vostri frati d'o mama din Daci'a centrala
Ei multa nedreptate indura si-a 'nduratu;
Acum li se rapesece prin fapta imorala
A loru ereditate ce mosii li-au lasatu.
Ve spune Ratezatulu, Buceciulu cum si Surulu
Acésta violintia... o éta si sperjurulu!...
E bine, bune Dómne, sub ceriulu teu seninu
O óra macaru numai sè nu potu sè me 'nchinu?!

Vediu Somesiulu si Oltulu, Ternavele-amendóue
Si Muresiulu celu falnicu cum curgu de turburatu;
O, curgeti linu, o fluvii, si nu ve pese vóue
Cà-ci trece-va furtun'a sub ceriulu nouratu.
Padîti a vóstre tiermuri, sè nu esîti afara,
Ér de cumva torentulu... crutiati a vóstra tíera.
Si-aici in munte, Dómne, sub ceriulu teu divinu
De dorulu tierii mele nu potu sè me inchinu!

Dorere am in sufletu candu vediu eu neunire
La Jiu, la Oltu, la Muresiu, la Crisiu si la Siretu;
O frati, aveti cu totii o singura iubire,
Cà-ci demonii lucréza perirea in secretu.
Lesá-vomu sè profite misiei, ce-a loru tíera
Aru dá-o pentru auru?... O ce viétia-amara!
Eu, Dómne, si aicea sub ceriulu teu seninu
Me 'ncercu, dar n'am potere, la tine sè me 'nchinu.

Voi umbre glorióse, esîti adi din morminte,
Eroi ai tierii mele, Stefanu, Mihaiu, Corvinu;
Cà-ci dór' presinti'a vóstra aduce-ni-oru a minte
De glori'a strabuna, la care me inchinu!
Ai vostri fii acuma in vrajba vegetéza,
Cà-ci fiii periciunii s'o pérdia complotéza.
Vaiu, Dómne, dî si nópte, aici sub ceriu seninu,
Dorerea me consuma, si nu potu sè me 'nchinu.

Romani din patru anghiuri, d'o muma si d'unu
sange,

Pe peptulu scumpei patrii ve juru, sè incetati
Din lupte de partide, si 'ncepeti a ve stringe
In giurulu mamei vóstre, uniti ca nisce frati.
Vedeti cà ne-amenintia mortal'a cutropire,
A nóstra ne 'mpacare ne duce la perire!

O, Dómne, Dómne sante, sub ceriulu teu seninu
Permite ca la tine, ferice sè me 'nchinu!

A mea viétia sbóra, mormentulu mi-i aprópe;
Curendu... si eu voiu trece la tronulu celu divinu;
Si-asiu vré ca mai 'nainte d'a fi sè me ingrópe
Sè-mi vediu tíer'a 'nflorita din Tisa la Euxinu.
Romani! Acésta-i tíer'a, a vóstra mostenire,
De voi depinde-acuma, cadere séu marire.
Atunci numai, o Dómne, sub ceriulu teu seninu
Poté-voiu cu ticnire la tine sè me 'nchinu.

O scumpa Romania, a mea frumósa tíera!
Tramite bunu-ti geniu la fiii tai iubiti
Unire sè li 'nspire si mari sè fie éra
Ca 'n patri'a strabuna — sè fia fericiti.
Romani din ori-ce parte, goniti reulu afara,
De vreti sè faceti mare a vóstra scumpa tíera.
O Dómne pré potinte, in scutulu teu divinu
Romanii-si punu speranti'a, si tîe se inchinu!!

1867.

Z. Antinescu.

Favoritul unei regine.

— Novela istorica, originala. —

(Urmare.)

Stinse deci lamp'a si se asiedià intr'unu
coltiu alu ferestrei, unde recorindu-si ardiend'a
sa frunte prin suflarea adiarei nopt urne si
imbetatu de profumulu portocaliloru si alu
floriloru se pierdù intr'o visare dulce a poeti-
cului seu sufletu.

Erá óre adeveratu, ca elu sè fia asié de
aprópe de realisarea aspiratiuniloru sale? Erá
óre posibilu ca preste trei dîle elu sè parasésca
Turinulu, pentru ca sè ésa pentru prim'a óra
in lumea larga, spre a-si castigá cunoscintiele
si esperientiele necesarie unui june de talen-
tele sale? Nu este óre numai o repetîre a vi-
suriloru desu avute, de candu ajunsese si elu
in aceea etate despre care a dîsu nemoritoriulu
Schiller cà: pana atuncea se multiamise cu
unu léganu, éra acuma nu-lu incape lumea
intréga — cà elu va parasí camer'a sa, pentru
ca sè plece la Scotia? Ah, da! acést'a o dorise
elu de multu si acést'a fusese secretulu animei
sale, de a esî in lume, pentru de a o cunósce.
Scotia erá acuma pentru elu lumea intréga.
Fantas'fa lui se aventà spre acele tiermuri ne-
cunoscute si tóte ideile lui se rotiáu in giu-
rulu acelei tiere, despre care elu inca nu au-

dise mai multu decâtu numai numele ei si că esiste.

Sermanulu june! elu si-facea ilusiunile cele mai paradisice despre acea tíera si nu se cugetá, că avea se parasésca frumós'a si incantatóri'a lui patria, in care totulu ti-suride si te invita la placeri. Elu nu scieá, că schimba paradisulu, pamentului si eternulu azuru alu ceriului italicu, cu ghiatiósele tiermuri si surulu ceriu alu posomoritei Scotie. Dara ce i-ar fi si ájutatu lui acuma ori ce reflectiuni serióse, candu o vóce secreta a animei sale i sioptia, neincetatu: mergi, pléca nu mai stá, fiindu că numai acolo vei aflá aceea, ce in-se-dar vei cautá aicea. Vócea acést'a erá atátu de puternica, încátu voidu cine-va a-lu desconsiliá s'el a-lu oprí de la acésta caletoria, l'ar fi adusu la desperare. Elu si-urmá destinulu seu! Ce este dreptu, acolo avea sè afle aceea ce elu de multa cautá. Dara vai, acésta aflaie avea sè-lu cošte totu.

Gentil'a si bine cultivat'a anima a lui Riccio, care abié trecuse preste a dóu'a-dieci si dóu'a primavéra a etatii sale, incercá in decursulu celoru trei díle, ce i mai remasesera pana la plecáré, sentimentele cele mai diferite. Ea i se impleá de bucuría candu se gandiá la tient'a caletoriei sale, i se impliá inse de tristotie, candu vedea pe mama sa, care din dí in dí si din óra in óra deveniá totu mai gánditória si doioá si care de câte-ori priviá la dinsulu o facea totu-dé-una cu ochii scaldati in lacrimi si intre suspinele cele mai doreróse ale unei anime iubitorie.

In fine sosi si terminulu de plecare, care lu-dedése marcuissulu de Moretto junelui nostru, pentru ca sè-si faca preparativele de drumu.

In demaneti'a a patr'a, dupa visit'a ce o facuse Riccio la marcuissulu, sosi o calceada de nóue persóne cu diece cai la pórt'a edificíului ricianu si marcuissulu de Moretto descalecandu-intrá in laintru. Elu aflá pe junele Riccio gat'a de plecare, dandu si facéndu promisiunile cele mai solemne, că va urmá intiepteloru svaturi ale scumpei sale mame, care simtiendu, că se apropia supremulu si fatululu momentu de despartíre se topiá in lacrimi si acoperiá cu mfi de sarutári fruntea si ochii unicolui seu fiu.

Marcuissulu de Moretto, pentru ca sè puna capetu acestei scene doreróse si sfasiatórie de anima asigurandu pe consórtea amicului seu, că elu va fi protectorulu si alu doilea parinte alu junelui-seu amicu, luandu pe Riccio de

bratiu lu-trase cu sine, dupa ce si-luare adio pentru ultim'a óra.

Amabilulu marcuissu nu scieá, că rapesce unei mame singurulu tesauru si celu mai scumpu odoru pe care lu-auditse si lu-ingrigise de la nascerea lui cu cea mai mare scumpetate si tineretie, ce posiede o mama iubitoria. Fiulu ei in care ea vediusse renascéndu multu jeltulu ei consotiu si suvenirile junetiei sale avea sè o parasésca póte pentru totu-de-una. Marcuissulu, nefindu tata, nu sciea ce va sè dica a despartí o mama veduva de unicolu ei fiu.

Elu nu scieá, că despartíendu-o de fiu i rapesce in acel'a-si momentu presentulu si vftoriulu si că totu ce i remaneá, erá o sperantia nesigura. Marcuissulu nu erá in stare a resimti aceea dorere nemarginita, ce consumá in acele momente anim'a venerabilei matróné. Ca si candu anim'a nefericitei mame ar fi presimtitu, că trebue sè se despartiésca pentru totu-de-una de fiulu ei, eschiamá vediendu-lu inca-lecatu:

— Nu-lu lasati! nu-lu lasati! fiindu că voi morí de dorulu lui, mai nainte de a-lu poté revedé! . . .

Dara aceste suspine doreróse ale mamei remasera neaudíte, de óre-ce calcead'a, immultita acuma prin Riccio, se pusesse in miscare si sborá in trépedu iute de alungulu stradeloru Turinului.

* * *

Abié de câte-va momente aparuse splendid'a aureola matinala a nóuei díle ce se nascea, pe candu marcuissulu de Moretto está cu suit'a sa pe un'a din portile Turinului.

Junele Riccio, care calariá de alaturea marcuissului stergéndu-si lacrimel de adio, ce i mai straluciau inca in ochi si respirandu recorosulu aeru alu diminetiei, se incerca sè uite dorerea si tristeti'a, ce o incercase cu câte-va momente inainte de aceea, pierdiendu-se in contemplarea stralucitoriului discu alu sórelui ce tocmai se redicase din nópte spre a-si urmá eternulu seu cursu. Elu credea, că acelu sóre, ce se redica acuma plinu de majestate pe orizontu, avea sè-i straluce pentru totu-de-una si sè-i lumineze calea sa de fericire. Elu incepea a crede, că totu acelu ceriu azuru si seninu i va suride eternu si in Scotia, si că pentru dinsulu nu potu sè esiste nori de furtuna. Ca toti junii de etatea lui, elu inca si-depinsese vftoriulu cu colorile aurorei si ale curcubeului, fara sè cugete, că ele sunt efemere si că la

prim'a suflare a fatalității se voru preface in aburi.

Davidu Riccio visá unu visu sublimu si frumosu si se simtiá ferice, de si visulu lui semená cu acel'a pe care o fantasía vivace ludepinge aceluor fiintie nefaste, cari sunt predestinate a fi nefericite si a caroru sórte fatala este: de a visá in intrég'a loru viétia.

III.

Maria Stuart.

Dauphinulu Franciscu abié ocupase tronulu Franciei, sub numele de Franciscu II, si dupa câte-va lune mori.

Elu fusese consotiulu junei Maria de Scotia, care pierdiendu-si astu-felu barbatulu pierdù totu de odata tronulu si nóu'a ei patria adoptiva, pe care se dedase a o iubi mai multu, de câtu pe cea primitiva. Adusa in etate abié de siepte ani la curtea Burboniloru in Parisu, ea inca din fraged'a-i copilaría uitase de patri'a sa si nutrisse simpatiele cele mai calduróse pentru poporulu francesu. Devenindu astu-felu o francesu, adoptase limb'a, datinele si chiar temperamentulu francesu. Morindu inse barbatulu ei atátu de timpuriu, dins'a se vediù nevoita a-si aduce éra-si a minte de negurós'a si rigid'a Scotia cu eternii sei sloi de ghiatia si de acelu poporu fanaticu si plinu de superstitiuni alu peninsulei nordice. Ea trebuia sè parasésca curtea si tronulu Franciei, fiindu cà unde domniá o Maria de Medici, influinti'a si positiunea Mariei Stuart devenise imposibila. Fost'a regina a Franciei erá inse cu multu mai ambitiósa si mai orgoliósa decâtu sè abdica de buna-voia la rol'a ei de regina si a ocupá acolo unu rangulu mai inferioru si mai subordinatù, decâtu cum fusese acel'a, care lu-avusese pana atunci.

Maria Stuart nu voiá sè incete de a mai fi regina. Se decise deci a se reintórce éra-si in lungu parasit'a ei patria, unde o asceptá unu tronulu, de si nu atátu de splendidu precum erá acel'a care lu-parasiá, erá inse totu-si unu — tronulu.

In lun'a lui augustu 1561 Maria Stuart se imbarcá la Calais, insotita de unu micu numeru de credinciosi spre a trece canalulu si a se reintórce in Scotia. Suvenirile si simpatiele ce le avea ea pentru Francia i storceau suspine si lacrimi fierbinti, pe cari poeticulu ei spiritu le imbracá in urmatóriele versuri frumóse si triste, ce sunt espresiunea profunde sale doreri:

„Oh, Francia scumpa, remai sanetósa,
Oh, tíera frumósa
Ce multu am iubitu
Si care juneti'a-mi ferice ai nutritu!
Ve lasu, diua buna, oh, díle:senine
Frumóse si line!“

„Plapanda nacela, ce adi me desparte,
De totu ce iubisem in viéti'a mea juna,
Din trist'a-mi fiintia ia numai o parte,
Cealalta remane cu tine impreuna.
O lasu dara acolo sè fia cu tine,
Cà-ci ea ti-va aduce a minte de mine.“

Dorerea, ce o simtiá Maria la despartire erá cu atátu mai mare si mai violenta, cu câtu se apropiá mai tare de tiermuriu patriei sale, fiindu cà dins'a nu erá sigura déca va poté reusi a-si ocupá tronulu fara lupta si versare de sange, sciindu pré bine, cà Elisabeta, regin'a Angliei, i erá inamica si rival'a cea mai neimpacata si totu de odata si cu multu mai puternica decâtu ea.

Cu anim'a deci plina de dorere si nesigurantia ajunse victim'a unei incordate si penibile asceptári despre impresiunea si efectulu ce avea sè-lu faca rentórcerea ei in patria la acelu poporu scotianu, alu carei regina avea sè-i fia ea de acolo inainte; Maria sosindu in Scotia, se sui pe tronulu sub numele de Maria Stuart, pe acelu tronulu, de pe care apoi preste câti-va ani avea sè descinda, pentru ca sè se sua pe esiafodu.

Pe atuncea regin'a Scotiei erá o veduva abié de nóue-spre-diece ani, de o statura inalta, svelta si elastica. Fati'a-i erá de unu ovalu lungaretiu si bine proportionata, pe care seriositatea si seninetatea se schimbau intr'unu jocu eternu. Avea o frunte inalta si boltita, ce esprimá maiestatea genialului ei spiritu. Nasulu erá de form'a acuilonica, peliti'a i erá alba si de aceea transparentia particulara fivelorului lui Albionu. Ochii ei brunu, passionati si siguri in cautaturele loru erau adumbriti de o parechia de gene negre si lunge, ce pareau cà-si dau silintia sè inabusiésca si tempereze acelu focu viu, ce i faceau sè straluce astu-felu de magicu si misteriosu ca ochii acei nedescrptibili ai femeiloru orientale. Sprincenele i erau trase cu cea mai mare acuratétia. Budiele-i auroróse de unu incarnatu viu erau sculptate cu cea mai mare finetia si se resfrangeau linu spre anghiurile gurei, exprimendu astu-felu unu curagiu temerariu si inclinare spre o

ironia fina dara totu-si adancu simtita de ace-
 la ce era lovitu prin sagetele ei. Barbi'a ei ro-
 tunda avea espreziunea nobletiei si a unei sen-
 sibilitati usioru de entusiasmatu. Perulu ei
 bogatu de o colore blonda-cenusia era acope-
 ritu de o caitia de catifea negra, care dupa
 aceea fu numita caitia a la Maria Stuart. Sub
 acelu peru erau ascunse doue urechie din cele
 mai mici si mai delicate, ce pareau a fi facute
 pentru ca se strabata la ele numai cele mai
 dulci si mai armonioase tonuri ale lumii.

Acestu capu, unu adevratu modelu de
 frumsetie era portatu si leganatu pe unu gatu
 scaldatu in lapte de marmora. Preste totu,
 aparinti'a Mariei Stuart nu facea nici de cum
 impresiunea unei nobletie studiate seu conven-
 tionale, ci din contra era firesca, avendu su-
 blim'a si gratios'a majestate a unei dieitie an-
 tice, inse a unei dieitie in alu carei sinu de
 marmore ardeau flacare.

Maria Stuart, de si la inceputulu regen-
 tiei sale nu avea cauza a se plange, fiindu ca
 tote decursera preste acceptare de bine, totu-si
 se simtia nemultiamita. Dins'a simtia unu ce
 desiertu in esistinti'a sa, simtia ca i lipsesce
 unu ce fara nume inca, ce i incorda dorinti'a
 fara se cunosca obiectulu dorintiei sale.

Maria Stuart adeca, de si era de unu tem-
 peramentu passionatu si cu o anima plina de
 sentimentu, nu cunoscuse inca finti'a amoru-
 lui si nu trecuse inca mai prin nici un'a din
 multiplele lui fase. Maritata fiindu inca in
 etate copilarasca, ea nu-si iubise si nu potea
 iubi pe barbatulu ei, fiindu ca Franciscu II,
 care primise o crescere iesuitica, era unu june
 degeneratu si lipsitu de acele calitati sufle-
 tesci, cari trebuia se le posieda barbatulu
 acel'a, ce ar fi potutu fi demnu a fericit pe o
 Maria Stuart. Unde Maria acceptase simpatia,
 amoru si sentimentu aflase unu june cadiutu
 in apatia enervata, ce era totu-de-una indispu
 fiindu ca era totu-de-una bolnavu.

Reintorcandu-se Maria Stuart in Scotia,
 se vediu necesitata a-si da man'a sa mai multu
 din motive politice si dinastice, decatu din
 aplecare, grosierului si necultului lord Darn-
 ley, fiindu ca acest'a inca avea oresi-care pre-
 tensiuni a supra tronului scotianu.

Darnley era unulu din acei barbati dem-
 ni a fi despretiuiti de fia-care anima nobila,
 care nu cunoscuse alte placeri si nu aspira de-
 catu numai la implinirea dorintieloru sale sen-
 suale.

Elu numai atunci se simtia multiamitu,

candu potea se desece pana chiar si drojdiile
 de pe fundulu pocalului ce lu-oferia Bachu si
 aliat'a lui Venerea.

Ce potea deci oferit acestu barbatu deprava-
 tatu Mariei Stuart, acestei femei sublime, in-
 zestrata cu talentele cele mai stralucite, si
 care posiedea o astu-felu de organizatiune ce
 era creata a respira si a traia numai in regiu-
 nile amorului si ale poesiei. Candu soci'a lui
 se incerca a-lu descepta din depravatiunea in
 care cadiuse prin vre-o conversare seu lectura
 interesanta din domeniulu literaturii clasice
 seu alu artiloru, elu de ordinaru se trantia
 intr'unu fotoliu si incepea se casce pana ce in
 fine adormia. De alta-data era-si voindu a-i
 face placere prin vre-un'a din acele melodice
 doiose si farmecatorie, pe cari metalic'a si vo-
 luminos'a ei voce le sciea esecuta atatu de in-
 cantatoriu, elu i dicea se incete, fiindu ca
 melodiile ei sunt pre lirice si sentimentale
 si ca elu nu se simte de locu dispusu a plange
 si a suspina, ci din contra ar voi mai bine
 se ridia.

Miserabilulu! elu nu scia, ca prin o astu-
 felu de portare vatema anim'a sociei sale in
 punctele si arteriile ei cele mai delicate, mai
 nobile, si mai simtitorie, si ca astu-felu o in-
 straineza totu mai multu de la sine, constrin-
 gendu-o ca in locu se-lu iubisca si se-lu sti-
 me, se-lu urasca si se-lu despretiuisca din
 adanculu sufletului. Elu nu sciea, ca prin gro-
 solani'a si indiferenti'a sa fatia cu Maria, o
 arunca in bratiile uritului, din cari pana
 la tradare si adulteriu este unu pasu forte
 micu.

Oh, da! fara indoiela cantarile Mariei
 Stuart erau triste, melancolice si doreroase,
 fiindu ca in locu de fericirea ce o acceptase ea
 de la maritisiulu seu cu Darnley, afla aspira-
 tiunile cele mai marsiave si mai detestabile si
 o completa desamagire a ilusiuniloru sale.
 Candu fortele ei spiritu si fantas'a ei vivace
 se redicau pana in regiunile cele mai inalte,
 pierdiendu-se in contemplatiunile cele mai ge-
 niale ale ratiunii si ale idealului, ea voindu
 a impartesi tote acele sentimente, ce i emo-
 tionau anim'a, nu avea cui se o face, fiindu
 ca acel'a caruia i detoria confidentia, era
 unu idiotu, unu bufonu incapace de a o pote
 intielege.

(Va urmá.)

I. G. Baritiu.

La immormentarea Matildei Pascali.

— 12 noemyre. —

E serbare? S'audu canturi si-unu cortegiu 'naintéza,
Sangele tresalta 'n pepturi d'unu transportu nemesu-
ratu.

In accentele-i lugubre, clopotulu se lamentéza,
De profumuri mortuare aerulu s'a incarcatu.

Imnu, cunune si lumina. Tristi, cu fruntile plecate
Si, cu ochii plini de lacrimi, in tacere se privescu
Si toti plangu. Musele inse-si, de dorere sfasiate,
Pe sicriu depunu ghirlande si in giuru-i se jlesc.

Este ea: este Matilda, ea, sotia iubitoria
Mum'a plina de sperantie, de 'ngridire si de doru,
Fal'a artiloru romane, gloria stralucitoria,
Devotat'a-le amica, bratiulu loru ajutatoru.

A moritu! Si copilasi: i d'cu: „mama, te descépta;
„Lumea vine sè te védia si cu flori te-a 'mpodobitu!“
Ér candu tatalu i saruta, ei repeta c'o ascépta
Sè se scóle si sè-i stringa l'alu ei sinu ce i-a nutritu.

A moritu! Scen'a romana, prin talentu-i inffiorita,
Schimba hain'a veseliei intr'unu doliu fiorosu,
Cà-ci, pe dins'a, de copila — agera, neobosita —
Deveni unu blandu archangelu, inspiratu si radiosu.

Ah! Torente de lacrimi, ce prin gene se strecóra,
Sunt surori cu cele smulse d'acestu sufletu creatoru
Ce, sborandu-i foculu sacru, ca o aura usióra,
Ni lasà unu scumpu renume, respectatu, neperitoru.

.....
Sotiu mahnit, traiu-ti ferice perde adi a sa splendóre.
Copilasi, acestu tesauru, ce atât'a pretiniá,
Numai adi lu-mai saruta buz'a vóstra rogátore:
Numai asta-di aveti mama: mane . . . n'o veti mai
vedé!

.....
Úmbra nobila, marétia, ce — prin farmece divine —
Rapiat sufletele nóstre; tu, ce viétia 'nveselisi,
Tramite din inaltíme mangaiári doióse line
Florióreloru plapande ce, prin sboru-ti, ofilisi.

Te admira, te onóra generati'a presente.
Imaginea-ti zimbitoria va traí in mintea sa:

Candu ne vomu uitá pe scena, de unde vei fi absinte,
Vomu gasí sapata 'n inimi dulce suvenirea ta.

G. Dem. Teodorescu.

Vinulu si caféu'a.

In a sa intieptiune, natur'a a pusu fin-
ti'a rationabila p'o planeta. care contíne tóte
substantiele ce au sè serve la numerósele ne-
cesitati ale existintiei, placeriloru si vietii sale
sociale.

Printre nenumeratele materie organice
puse la dispositiunea omului, sunt unele cari
nu numai cà sunt nefolositorie conservárii or-
ganismului seu, dar chiar fórte omoritorie.
Asié, din diu'a aparitiunii sale pe acestu pa-
mentu, alegerea substantieloru folositorie si a
substantieloru vatematorie fu obiectulu necur-
mateloru sale studie.

Adese-ori vederea, mirosulu, gustulu si
inteliginti'a nu sunt de ajunsu ca sè stabilésca
distinctiunea. Spre a se constatá proprietatile
alimenteloru a trebuitu sè fia supuse la nesce
esperiantie une-ori periculóse sanetátii aceluia
care le practica. E lesne dar sè-si faca cine-va
o ideia esacta despre obstacelle ce regele crea-
tíunii a avutu sè invinga pana s'ajunga a cu-
nósce esactu proprietatile materieloru ce servu
la intretinerea marei familie.

In numerulu substantieloru a caroru in-
trebuintiare e fórte respandita, s'au gasitu
dóue, cari oferu unu interesu speciale in ra-
portu cu actiunea-le specifica a supra orga-
nismului: vremu sè vorbimu despre cafea
si vinu.

S'a scrisu si s'a rationatu multu despre
proprietatile fisiologice ale acestoru dóue ele-
minte organice, fara inse sè se determine in-
fluinti'a ce exercita a supra functiuniloru cor-
pului umanu. In genere, publiculu strainu de
sciintia crede cà vinulu si mai cu séma caféu'a
lucrèza a supra nerviloru. Acésta opiniune,
este esacta, inse actiunea acestoru dóue ele-
minte nu este acea-si: intre dinsele esiste o di-
ferintia esentiala.

Caféu'a influintiéza nervii simtieminte-
loru si simtibilitátii; vinulu nervii miscării.
Resulta d'ací, cà nemesurat'a intrebuintiare a
cele d'antáiu face pe omu melancolicu, supra-
raciosu, reu si obstinatu, dandu fortia orga-
nismului s'o póta duce cu lucràrile de cance-
laria si cu veghiàrile. Scritorii cari recurgu
l'acésta necesitate scriu corectu si cu multa

luciditate, dar stilulu le e greu, pedantu, satiricu. C'unu cuventu, caféu'a produce egoismulu, banuiél'a, dispositiunea de cértá, caracterulu falsu si nesociabile, defecte despre cari ne dau esemplu poporatiunile orientelú, renumite ca facéndu mare usu d'acésta beutura acitiatória.

Aceste proprietáti caracteristice ale cafelei esplica measurele luate la diferite epoce pentru inchiderea stabiliminteloru unde se vinde. In adevéru, in timpulu campaniei din Candia, sub Mahomet IV, vizirulu Kupruli dede ordine sè se inchida tóte cafenelele, pentru cà se observase, cà devenisera locuri de scandaluri si de coruptiune, pe candu acestu ordine nu isbiá nici carciumele nici pivnitiele. Asemenea si in Londra, la 1675, sub Carolu alu II, unu decretu regalú ordiná inchiderea cafeneleloru unde se adunau agitatorii politici, stabilimintele de vinuri, rachiuri si bere fiindu escluse din acestu decretu. Aceste fapte si altele multe, pe cari ni le dà istori'a, unite cu esperiinti'a personala a beutoriloru de cafea, probéza cà acésta beutura predispuie la cugetári rele si exercita o actiune manifesta a supra caracterului si temperamentului. Astu-felu trebuie sè intrebuintieze cine-va caféu'a cu fórté mare moderatiune, candu se afla sub influinti'a intristarii, fricei, necasului si, fiindu cà caféu'a liniscesce iritatiunea cordiaca, trebuie s'o bea si dup' unu abusu de spirtóse, séu candu se afla sub impresiunea bucuriei.

Vinulu e opositulu cafelei: beutu cu moderatiune, escita nervii miscárii si produce simtieminte placute. Face sè se uite necasulu si nimicesce relele impresiuni. Sub influinti'a acestui licidu, omulu ajunge intr'o sfera necunoscuta, nu mai e acela-si, vorbesce si ride multu, tóte ideiele negre lu-parasescu. Dar déca trece peste marginile prudintiei, nervii miscárii se turbura, armoni'a nervósa se rupe: omulu nu mai este stapanu pe sine, devine capabilu d'a comite totu felulu de estravagantie si de fapte condamnabile.

Scopulu nostru nu e d'a vorbí ací despre betia, ci d'a constatá efectele binefacatórie ale vinului a supra organismulu. Vinulu redescépta miscarea si procura bucuri'a, satisfactiunea. In acésta stare, omulu nu este reu, difera fórté multu de tovarasiulu seu beutoru de cafea. Unulu se bucura pe deplinu de tóte facultátile sale: rationéza, calcula, forméza proiecte, ordona cu sange rece si prevede tóte consecintiele conduitei sale. Celalaltu, din contra, n'are idei determinate: vede totulu sub colori

de rose, lucrurile imposibile i paru realitáti, se légana de ilusiuni, nefericirea nu e pentru dinsulu p'acestu pamentu; nici odata n'a urditu conspiratiuni in contra statului séu a particulariloru, póte servi ca instruminte la prepararea unei crime, dar nu e promotorele ei.

Persónele predispuie la melancolia nu trebuie nici odata sè bea cafea: din contra, pentru cele cari au unu temperamentu veselu, caféu'a lucréza intocmai ca unu moderatoru salutaru. Vinulu, beutu intieptiesce, dà veselie persóneloru d'unu caracteru melancolicu si posomoritu, le face mai sociabile, departandu-le ideiele triste de cari sunt urmarite. Dupa cum se vede, caféu'a si vinulu potu face mari servitii societátii, dar adese potu fi si caus'a multoru nefericiri. Totulu depinde de modulu in care cine-va se serve de dinsele si de circumstantiele in cari recurge la intrebuintia-reu loru.

T.

Doine si hore poporale.

— Din giurulu Gherlei. —

Cine strica doi draguti,
Pórte-i corbii carnea 'n huciu;
Cine strica ómeni dragi,
Pórte-i corbii carnea 'n fagi,
Si siepte pe sub copaci!

*

Arda-te foculu urítu,
Pare m'ai acoperitu.
Din crescetu pana 'n pamentu;
Arda-te foculu necasu,
De tineru copilu te-am trasu;
De te-oiu trage câtu te-amu trasu;
Mi-pui panz'a pe obrazu.

*

Duce-m'asiu la mandr'a 'n Clusiu,
Si de a cole la Beiusiu,
Sè vedu strad'a romanésca,
Si pe mandr'a in feréstá,
Ce-mi facú anim'a arsa.

Culese de

Ch. Tertureanu.

S A L O N U ?

Suveniri de la espositiune.

II.

(Doru de Viena, — ce am invetiatu eu de la domnisorii nostri, — suveniri potrivite, — ce patiesci la culesu de cucurudiu, — la Zgriburesci, — socotele, — surprindere la Pesta, — cum mi-am aflatu evartirulu.)

Precum dîsei, eram fôrte fericitu, — continuâ amiculu meu naratiunea sa, — si in fericirea mea numi mai aflam locul in satulu meu, siedeam ca pe spini, me topiam de dorulu Vienei.

Cum sè nu? Aveam sè vedu si eu abié peste câte-va ôre minunea lunei, espositiunea universală.

Dar nu numai eram fericitu, ci si falsu. Cum sè nu? Din satulu nostru nimene n'a fostu inca la Viena.

Abié spusei unui amicu otarirea mea d'a plecâ, scirea ne mai pomenita se si latî in totu satulu, si peste unu patrariu de ôra odai'a mi se implû de amici si de cunoscuti.

— Ce 'ice? — pleci! — mi-dîceau ei pe rîndu.

— Plecu, — respunsei eu pe nasu, cu unu aeru de omu procopsitu, cum am invetiatu acést'a de la unii domnisorii de ai nostri.

— Apoi déca vei fi acolo, sè ni aduci si noue ce-va de suvenire! Mie o pipa de spuma.

— Mie o tabachiera.

— Mie unu anelu.

— Mie unu cutitu.

— Mie...

— Dar taceti! Déca voiti suveniri de la mine, apoi lasa-ti-me sè le alegu eu, ce-mi va placé. Asié d. e. tîe, popo, ti-oiu aduce unu brâu rosu; tîe, notariule, o masîna, care va face, ca vice-comitele si protonotariulu nici odata sè nu póta veni la visitatiune; tîe, avocatule, ti-oiu aduce unu invrajbitoriu de ômeni, ca tu sè nu mai ai necasu d'a-i incurcâ; tîe, doctore, ti-oiu cumperâ fotografi'a toturoru mortiloru pe cari tu i-ai curatu; tîe, frate corespundinte alu diuarielor, inca ti-oiu aduce ce-va potrivit, unu sacu de mintiuni.

S'a escatu unu risu mare.

Eu inse li curmai risulu, dîcîndu :

— Dar acuma sanetate buna! Eu n'am timpu sè stau cu voi de povesti, cà-ci am sè plecu indata.

— Dar ai carutia? — me intrebâ unulu.

Nu mai atunce mi-adusei a minte, cà dieu pana la Zgriburesci trebue sè me duc cu trasura, de care eu nu am.

— Ba, — respunsei, — dar voi cautâ numai decâtu!

Apoi li dîsei inca odata „sanetate buna“, dîsîi esîra, éra eu plecai sè-mi cautu trasura.

De la noi pana la Zgriburesci poti merge in o ôra, si nu te costa mai multu decâtu 1 fl. — in timpu normalu.

Dar acuma érá chiar culesulu malaiului. Totu satulu érá ocupatu afara la campu. In totu satulu nu gasîi a casa nici o carutia.

Me dusei dara la campu, si acolo gasii unu omu, carele si-lasâ malaiulu jumetate culesu; si veni a me duce la gar'a din Zgriburesci pentru 5 fl.

Am platitu bucurosu si acesti bani, cà-ci — gandiâm intru mine — de si acuma eu platescu cu 4 fl. mai multu, dar pe drumulu de feru voiui platî cu 38 fl. mai pucinu decâtu de alta-data, si asié totu-si voiui câscigâ.

E bine, plecai si ajunsei la gar'a din Zgriburesci.

— Unu biletu pe trenulu espositiunalu la Viena si napoi pe a dîu'a clasa! — strigai eu grabindu numai decâtu la cassa.

— Nu este, — respunse cassarulu.

— Cum?

— Au trecutú tôte. Chiar acuma asceptâmu altele.

— E bine, ce sè facu eu?

— Ia-ti biletu ordinariu pana la statiunea X. si acolo vei poté capetâ charta la Viena si retour pentru trenulu-estra.

Lu-ascultai, si pana la X. platî 4 fl. E bine, — mi-dîceam, — la rentôrcere din X. pana la Zgriburesci éراسi voiui platî 4 fl. De totu 8 fl. Numai sè-mi capetu biletu la X.

Sosîi la X.

Candu ajunsei la cassa, unu domnu chiar se certâ cu cassariulu, pentru cà acest'a nu-i potea dá unu biletu la Viena si napoi pe a dîu'a clasa.

— Ce poftesci? — me intrebâ cassariulu.

— Ceea ce nu poti dá acestui domnu.

— E bine, — respunse cassariulu, — ceea ce nu potú sè dau unuia, potú — la do..

— Cum?

— Bilete pe clas'a a trei'a, cu pretiu scadiutu pentru espositiune, mai am inca. Luati-ve dar de aceste trei, cari costa tocmai atât'a ca dîue bilete pe clas'a a dîu'a. Cu aceste trei bilete veti poté caletorî doi insi pe a dîu'a clasa.

I multiamiramu de svatu, si eu cu domnulu necunoscutu cumperaramu in compania trei bilete de clas'a III, platindu fia-care câte 30 fl.

Eu indata mi-facui calcululu: 8 cu 30 sunt 38 fl. Éta dara, cà in locu de 32 fl., voiui platî cu 6 fl. mai multu.

Nici atât'a nu-i multu!

Candu apoi biletele erau in pusunariiele nîstre, intrebai pe companionulu meu, cà cine-i, de unde vine si pana candu voesce a petrece la Viena?

La intrebarea din urma respunse, cà 10 zile.

— Eu nu potú atât'a, ci numai 6 zile.

— Dar apoi cum vomu vini a casa cu biletele nîstre separatú? — me intrebâ elu. Aceste bilete nu se potú desparti, ci trebue sè fimu totu la olalta candu le aretâmu.

— Ai dreptu.

Alegaramu la cassariu. Lu-rogaramu sè ni taie unu biletu in dîue, ca astu-felu fia-care din noi sè avemu câte unulu si jumetate. Cassariulu inse respunse, cà ast'a nu se póte.

N'avuramu in catrâu. Mai cumperaramu unu bi-

letu pe clas'a a trei'a, ca asié fia-care sè avemu competintia de ajunsu pentru clas'a a două. Fia-care avuram deci câte două bilete de clas'a a trei'a.

Am uitatu sè spunu, că pentru acestu din urma biletu mai platiramu câte 10 fl.

Érasi mi-feci calcululu. 10 fl. cu 38 fl. sunt 48 fl. Va sè dica, voiui plati cu 16 fl. mai multu, decâtu cum am cetitu in anuciulu némtiului a casa in casin'a noastră.

Apoi si asié e bine! Totu-si voiui caletori cu vr'o 32 fl. mai lesne decâtu cu trenulu ordinariu.

Ne asiediaramu si plecaramu. Pe cale pana la Pest'a timpulu a trecutú fôrte iute, că-ci am datu de o societate fôrte placuta.

In restauratiunea garei de Pesta, unde deja a-sceptá o multîme de caletori, me pusei si eu sè mancu ce-va.

Incepui ungresce, dar nime nu m'a intielesu. O intorsei pe nemtia, si indata me simtii ca a casa in Lugosiu, voiam sè dîcu in — satulu nostru.

Dar candu intinsei man'a dupa punga sè platescu, pas' s'o mai gasescu. A furatu-o cine-va.

Gandii, că me trasnesce fulgerulu.

Noroculu meu, că mai aveam nesce bani si intru unu pusunariu. Celu pucinu am potutu plati ceea ce am mancatu.

Dar pung'a, si in ea — 200 fl.?

Vai, trasni-te-ar Dumnedieu némtiule cu anuciulu teu cu totu! Cum nu me potusi lasá a casa in satulu meu!

Ce sè facu?

In politia ungresca nu aveam multa incredere, totu-si luai o birja si alergai la capitanulu orasiului, si denuntiai faptulu.

Elu me asigurá, că va face totu ce va poté, sè fiu dara liniscitu, si sè plecu la Viena, că-ci me va in-sciintiá.

Sè fiu liniscitu? Candu mi s'a furatu 200 fl.

Dar mi-adusei a minte, că trenulu nu zabovesce multu, si că trebue sè grabescu de cumva nu voiescu sè intardiu.

Me rentornai dara la gara.

Chiar candu sosii acolo, audii siuerandu locomotivulu.

— Ce-i? — intrebai de unu comisiunariu.

— Chiar acuma a plecatu trenulu-estra la espositiune, — respunse ficalosulu cu sange rece.

— A plecatu! — strigai eu.

— Da.

Multiamu dtale! Si eu, carele am in pusunariu două bilete, am remasu pe josu. Dar inca cele 200 fl.!

— Vrei sè caletoresci la Viena, domnule? — me intrebá totu acelu comisiunariu.

— Da.

— Apoi nu te superá, peste unu patrariu de óra va plecá trenulu ordinariu. Cu acel'a vei poté sosi inca mai de graba.

Dar pentru trenulu acel'a biletulu meu de „trenu-estra“ nu avea valóre.

A remané in Pesta inca nu voiam. Deci mi-cumperei unu biletu din Pesta pana la Viena cu 12 fl.

Si éراسi mi-facui socotél'a: 48 fl. cu 12 fl. facu 60 fl. Asié dara numai 20 fl. mai câstigu.

E bine, dar totusi câstigu.

Si atunce ca o fantoma din visu mi-se ivi intre-barea:

— Dar cele 200 fl.?!?

Plecaramu. Erá nópte. Eu totu facéndu la socotele, adormii, si pe candu me desceptai — eram la Viena.

La gara ne intimpinara o multîme de sensali, oferindu-ni cvartire ieftine. Unulu se apropiá de mine, si mi-dise:

— Poftesce la mine, domnule, n'ai sè platesci multu

— Cátu?

— O persona 1 fl. pe di.

Acest'a mi-para inca mai ieftinu decâtu némtiulu meu din anuciulu, deci primii cu bucuria ofertulu lui.

— Acuma inse, fiindu că e diminétia, nu me mai ducu la cvartiru, ci numai sér'a. Éta cuferulu meu, du-lu la dta, si dà-mi adres'a!

Sensalulu mi-dede adres'a, éra eu me grabii la oficiulu telegraficu sè depesiezu a casa fratelui meu, că unde sum in cvartiru, si unde sè-mi tramita indat nesce parale, in loculu celoru două sute de florini.

Facuta acést'a, luai lumea 'n capu, si totu amblai pana sér'a.

Atunce apoi obositu mi-propusei sè me ducu a casa la cvartiru sè me culcu.

Pusei man'a 'n pusunariu sè cetescu adres'a la care am sè me ducu.

Aoleu Dóme! Am perdutu adres'a. Dar unde? Siguru la oficiulu telegraficu. Alergu acolo. Nu o gasescu.

Ce sè facu?

Me punu si depesiezu fratelui meu a casa, sè-mi respunda indata, că unde e cvartirulu meu?

Pe la miediulu noptii apoi primii respunsulu do-ritu. Si astu-felu dupa o obosela destulu de mare in fine me potui duce la culcusiu.

Sosijul Vulcanu.

B o m b ó n e.

Cum trebue sè fia femeile?

Parintele Avramu a Santa Clara a dîsu odata:

— Consórtea buna trebue sè aiba trei insusiri, si totu-si sè nu le aiba: Sè fia ca melciulu, care se affa purure in cas'a sa, si totu-si sè nu fia ea melciulu, care pórtá in spate tóte ale sale. Sè fia unu echou, care numai atunce respunde, déca este intrebatu; si totusi sè nu fia ca echoulu, care totu-de-una are vorb'a din urma. Fia ca orologiulu din orasiu, care aréta totu-de-una precisu; si totusi sè nu fia ca orologiulu de orasiu, pe care tóta poporatiunea lu-aude!

Bravulu generalu C., ingajandu-se pré tare in lupta, fu-lovitú la pitioru de unu obusu; medicii consultati respunsera, că nu e altu mijlocu de cátu a se taiá pitiorulu.

Soldatulu de serviciu a generalului incepú a plange.

— Ce prostu esti, — i-dise generalulu cu sange rece, — de acum n'o sè-mi mai curati de cátu o cisma.

Dn'a M. intrandu intr'o magastia de musica,

cumperà mai multe bucăți și plecă. Pe cale și-aduse a minte, că a uitatu să cumpere o bucată care i trebuia, și se întorse înapoi spre a-si o procura.

— Ce poftiti nobila dómna, — întrebă baiatul.

— „Sarutarea de adio, înainte de despartire“, — răspuse ea.

Baiatul se repedí iute și i aplecă într'unu modu afectuosu pe rosele-i budie aceea ce cerea.

Nu întielesc, că acest'a erá titlulu bucatei de musica care o voia dn'a M.

*

A. dirigatoriul inferioru într'o ramura din administratiune, fu prinsu de justitia, că a furatu bani publici și condamnátu la închisóre.

B. siefulu serviciului de unde A. facuse parte, merse să-i dea visita la închisóre spre a-lu mangaiá.

— Eu nu întielegu, — dîse A. cum dta care ai furatu cu miele stai liberu și onoratu, și eu care n'am luat de cátu cu sutele, adeca cátu te îndurái dta de a mai lasá, stau închisu.

— Sè-ti esplicu eu de ce, — răspuse B. dîmbindu, nu se pedepsescu cei ce fura, ci cei ce nu sciú sè ascunda.

*

C. întalnesce pe bulevardulu din Bucuresci, mai alalta-eri pe unu amicu din provincia, domnulu X.

— Bine frate, — dîse X., — am aflatu că cholera aici in Bucuresci, la voi, prapadesce lumea; la noi pana acum, slava domnului, nu pré sunt multe casuri.

— Firesce, — răspuse C., — la voi in provincia nu sunt asié de multi medici ca in Bucuresci.

*

Repausatulu rege alu Saxoniei, Ioanu, avea deprinderea de a se interesá personalu de tóte afacerile Statului; asistá la siedintiele tribunaleloru, la esplicatiunile profesoriloru in scótele publice și frecuentá desu diferitele servicie ale administratiunii.

Intr'o dí intrá in biuróulu telegraficu a unei statiuni mice; impiegatulu avú timpu de a telegrafá unuia din colegii sei dintr'unu orasiu apropiatu: „Chiar acum sosesc regele pentru inspectiune.“

La momentu regele intrá, se informéza de activitatea comericiului, de numerulu telegramelor, de venituri, etc. dar, éta firulu anuncia o telegrama, impiegatulu o cetesce pucinu confusatu, — regele intréba:

— Ce telegrama ai primitu?

— Nu se póte comunicá, Sire, — răspuse impiegatulu.

Regele inse insistá spre a o sci; atunci impiegatulu, constrinsu răspuse:

— La telegram'a mea: „Chiar acum sosesc regele pentru inspectiune“, mi s'a respunsu: „regele si-vira nasulu pretudindenea“.

CE E NOU?

* * (Duelu între doi tineri romani la Paris.) Dlu Nicu Ghica, tineru de 25 ani, mergea la 23 nov. dupa miédia-di la verulu seu principele Ghica, pe calea Uhrich. In momentulu candu erá sè tréca pórta, unu domnu nevali a supra-i dintr'o birja, lu-palmu si i

dede fara veste mai multe lovituri de bastóne. Pana ce dlu Ghica sè aiba timpulu a se aperá, domnulu se urcase in trasura si plecase; cu tóte aceste inse elu recunoscu fórté bine pe agresorulu: acela erá principele Sutiú, compatriotulu seu, in vârsta aproape de 35 ani. Dlu Ghica insarciná indata pe doi din prietenii sei a cere reparatiune prin arme pentru insult'a ce primise. Martorii sei lu-svatuira sè se adreseze la justitia, fiindu că agresiunea erá brutala si afara din obiceiurile lumii. Elu persistá. Fara a refusá o reparatiune, Sutiú spune că si-a resbunatu de asiduitátile lui Ghica pe langa femei'a sa de care s'a despartitu. Duelulu fu decisu si se alese ca arma pistolulu. Intelnirea se dede in-padurea Fontainebleau. Se trage de ambele parti dupa comanda si se ranesce numai Ghica. Glontiulu a intratu in josu de sioldu. Martorii lui Sutiú, cu dinsulu dimpreuna, s'au pusu pe fuga. Martoru lui Ghica s'au ocupatu indata de ranitu, l'au redicatu de josu, si l'au pusu într'o trasura impecuna cu mediculu seu, si lu-transportara la Fontainebleau într'unu otelu. Noutatea duelului a causatu o viua emotiune in orasiu. Gendarmeri'a se transportá la fati'a locului, puse pe martori la arestu. Candu dlu F. Ghica, fratele lui Gr. Ghica martorulu, prevenitu prin telegrama sosi la Fontainebleau, gasi pe verulu seu morindu; nefericitulu N. Ghica a vorbitu pana 'n ultimulu momentu, si a moritu a dóu'a dí. Unu mandatu de arestare fu datu pe data in contra principelui Sutiú si 'n contra martoriloru sei; dar se crede, că acestia au parasitu Francia.

* * (Loteri'a pentru terminarea bisericeii romane din Deva) nepotendu-se trage, din caus'a că peste 3000 losuri sunt inca neincassate, rogámu pe toti acei domni si dómne, ce au binevoitu a pastrá losuri, sè binevoiesca si a le platí. La 1 januaru viitoriu se voru publicá tóte losurile neincassate pana la acelu terminu. Comitatu loteriei.

* * (Sarutarea ca promissiuone de casatoria.) In America trebuie sè te feresci de multe, între altele si de saratare, de cumva nu voiesci sè te pomenesci cu vr'unu procesu. Éta, conformu sentintiei lui Nilson nu este necesariu a face declaratiunile de casatoria cu vorb'a, că-ci acele se potu suplini cu o sarutare, ma si cu o privire a ochiloru. Alesandru Carle, unu comercianté din Brookly într'o dí se pomeni cu unu procesu ce i-l'a intentatu o domnisióra, pentru cuventulu că dinsulu si-a calcatu promissiuonea de casatoria, — si cu tóte că femei'a a recunoscutu, că negociatoriulu nu i-a promis nici cu o vorba d'a o luá in casatoria, tribunalulu l'a condamnatu la o amenda de 15,000 dolari, că-ci Carle s'a uitatu pré amorosu spre domnisióra, ma de câte-va ori a si sarutatu-o.

* * (O mórte infioratória.) In dílele aceste s'a templatu in baiele de la Schemnitz o nenorocire inspaimantatória. Montanistulu Bednar, care erá ocupatu in asié numit'a scavatura a lui Sigismuudu, si-aduse a minte că a uitatu ce-va de a supra si dede unu semnu paditoriului, ca acest'a sè-lu scóta din scavatura (grópa patrata) la lumin'a dílei. Paditoriulu chiamá pe masinistu, care se jocá in cárti in o casa nu departe de locul acest'a, si acest'a venindu porni masin'a de aboru si Bednar fu trasu pe o sfóra in susu. Masinistulu pasionatu de joculu cártiloru in locu de a remané la masin'a lucratória, dupa cum i demandá detorinti'a sa, se reintórse la cártile sale si lasá aborul in cursu. Candu ajunse siéu'a, in care erá Bednar, la acelu pun-

ctu, unde stă masîn'a, montanistulu numitu voiá sê parasésca siéu'a, dara nu erá nimene, care sê inchida aborele. Insedar strigá paditoriulu dupa masînistu, sfór'a de drotu se rupse si nefericitulu Bednar cadíu in gróp'a cea de 214 stângini de afunda. Partile trupului lui stau risipite, ici o mana, colo unu picioru, si in altu locu o parte din capu, din care a improscatu in tóte partile creerai. Intestinele lui inca erau aruncate, cu unu cuventu totu corpulu seu erá sdrumicatu, asié incátu abié se potura aduná partile risipite. O veduva si trei orfani minoreni deplangu mórtea nenorocita a celui ce li-a datu pana de tóte dílele. Se ascépta cu totu dreptulu, ca masînistulu care pórtá vin'a acestei nenorociri nu va scapá de pedéps'a meritata.

Flamur'a lui Hymen.

∞ (*Dlu Isidoru Chetianu*.) concepistu la curtea de cassatiune, s'a incredintiatu, la 15 l. c., cu dsiór'a Vióra Sierbanu, amabil'a fia a dlui protopopu romanu din B.-Comlosiu.

Biserica si scóla.

‡ (*Unu architectu romanu*.) Dupa informatiunile ce le avem din diuariulu „Le Nouvelliste de Gand“, inregistrámu cu bucuria, cá scól'a speciala de geniu civilu, alaturata la universitatea de Gand in Belgia, in sessiunea de la octomvre a. c. pentru esamenele de absolvire, a recunoscutu si declarat pe dlu Mateiu Braescu din Roman'a, ingineriu architectu, si i s'a eliberatu diplom'a pentru acestu gradu. Noi — díce numitulu diariu — felicitámu frumós'a Romania, cá a gasitu pentru progresele si trebuintele tehnice din timpul nostru, unu adeveratu ajutoriu in persón'a dlui ingineriu architectu Mateiu Braescu.

‡ (*Cursu de chemia pentru femei*.) Dlu dr. Davila tiene la Bucuresci in tóte duminecile conferintie de chemia. Cursulu este publicu, inse numai pentru femei.

‡ (*Gimnasie femeiesci din Russia*) sunt 7, si a nume siese gimnasie complete si unulu inferioru. Numerulu elevelor se urca la 2715. De óra-ce inse, din lips'a localitatiloru, mai multe nu se potura primí la invetiatura, principele de coróna a datu iertare sê se mai faca unu gimnasiu femeiescu.

Societati si institute.

‡ (*O nóua societate*) se va infintiá la Bucuresci sub numele: „Societatea agricultoriloru romani.“ Scopulu societátií este d'a contribuí pe cátu va stá prin potintia la progresulu agriculturii romane. Mijlócele ce va intrebuintá pentru acésta sunt: espositiunile si concursurile agricole; esperintie, incuragiári onorifice si banesci, publicatiuni, conferintie, invetiamentu, si in fine discutiunile a supra cestiuniloru agricole.

Literatura.

* (*Poesii inedite de Heliade*.) Anunciámu cu bucuria publiculu nostru cetitoriu, cá in nrulu viitoriu vomu publicá dóue poesii inca inedite de marele nostru Ionu Heliade Radulescu. Ambele sunt decopiate din albumulu dnei Constantia Dunca-Schiau, scrise

acolo de insu-si autorulu loru. Ori ce lucrare literaria, cátu de mica, remasa de la parintii literaturii nóstre este de mare pretiu peniru noi; ni pare dara bine, cá tocmai noi potemu sê dámu publicitátií aceste dóue piese, dintre cari un'a sa scrisu inca la 1863, ér alt'a la 1865.

* (*„Revist'a Contimporana“*) de la 1 noemvre publica urmatóriele materie: Petru Cercelu, documinte inedite descoperite in archivele Venetiei, de C. Esarcu; Estasu, poesia dupa V. Hugo, de Ciru Economu; O privire a supra espositiunii universale din Viena, de S. C. Mihailescu; O pagina despre Roman'a, dintr'o geografia imprimata la Paris in 1543, de A. Sandu; La amanta, poesia de M. Zamfirescu; Istori'a unei palarii, schitia de moravuri de G. Marianu; Pe unu albumu, poesia de Ciru Economu; Respunsu la critic'a dlui A. Demetrescu, de A. Roques; Risulu fatalu, poesia de M. Zamfirescu; Bibliografia, de Stemill, si de P. G.

* (*„Convorbirile literarie“*) de la 1 noemvre publica aceste: Despre epigrama, studiu de A. D. Xenopolu; Noi si maghiarii, studiu de I. Slaviciu; Stosachi, canteceulu comicu de Ioanu Ianovu; Scrierile lui Constantinu Negruzzi, in nóu'a editiune completa; Veranda, poesia de Leconte de Lisle, trad. de V. Pogoru; Tatalu, poesia de F. Copée, trad. de S. G. Vorgolici; Taci, poesia de M. Cugler; Despre principiulu scrierii si o critica a sistemului foneticu, de T. Maiorescu; Bibliografia romana; Corespundintia.

* (*„Tribuna“*) de la 1—15 septemvre publica urmatóriele: Anonimulu, comedia de Gr. H. Grãdea; Critica literaria a supra dlui N. Rucareanu de Gr. H. Grãdea; Venatoriulu Carpatiloru, poema de N. Rucareanu; Maria Lecinsca, episodiu istoricu, tradusu de M. I. Casabianu; Critica literaria, de S. C. Tell; poesii de Grãdea; Tabele relative la imprumutariile creditului fonciariu romanu de I. A. Cantacuzinu.

T e a t r u.

∞ (*Teatrulu celu mare din Bucuresci*.) Compani'a dramatica represintata de M. Pascaly, la 20 nov. a jocatú pentru prima-óra pies'a: „Ce scie satulu nu scie?“ comedia locala in 3 acte de M. Pascaly.

M u s i c a.

⊙ (*Dlu Francheti*.) intreprindietoriulu opereii italiane din Bucuresci, de si a angagiatu la trup'a sa si pe cunoscutulu nostru bassistu, dlu G. Brateanu, carele a obtienutu succese si in Italia, l'a relegatu inse la rolele ce convinu coristului, ér nici decum artistului. Numai prin incuragiare talentele se desvólta, — díce „Oltulu“, — a usá contrariu, este a le ucide, si credemu cá dlu Francheti e departe de a avé o asié rea intentiune, mai cu séma vis-à-vis de dlu Brateanu, care promite multu, si care este mai nainte de aceea-si natiunalitate cu publiculu ce face ca dlu Francheti sê prospere.

⊙ (*Franciscu List*) va dá in decursulu lunei lui fauru in Pesta dóue concerte pentru scopuri filantropice.

⊙ (*Vieutemps*.) renumitulu violinistu si profesorulu alu conservatoriului din Brusela, fu lovitú dílele trecute de ventu. Dinsulu n'a moritu, inse nu mai e capabilu a prinde arculu in mana.

Industria si comertiu.

ii) (*Canalulu istmului de Corintu.*) Acestu canalu ce va strabate istmulu de Corintu va fi adancu de 8½ metri si largu de 42. Petrundera se va fini peste 6 ani. Sum'a necesaria pentru terminarea acestei opere se calculéza la 20 milióne franci. Acestu canalu va avé de scopu evitarea incungiurului Peloponesului si trecerii pe la capurile Mallé si Matapanu, asié de periculóse pe timpurile rele, si va scurtá in modu simfitoriu comunicatiunile maritime a tieriloru occidenteale cu Grecia.

Tribunale.

Δ [*Procesulu lui Bazaine*] s'a incheiatu la 10 l. c. Tribunalulu martialu lu-declará unanimu vinovatu

pentru capitulatiunea de la Metz, si lu-condamná la degradatiune militaria si mórte, inse totu-odata membrii tribunalului suscrisera cererea de agratiare, si Mac-Mahon decise a se schimbá pedéps'a de mórte in inchisóre de 20 ani.

Post'a Redactiunii.

Redactorulu acestei foie róga pe toti colaboratorii si corespondintii sei a-i tramite epistolele: Nagy-Léta, per Nagy Várad.

Zernesci. Celelalte ce mai avemu la noi se voru publicá in decursulu anului viitoriu. Incatu pentru „Don Carlos“, ne rogamu a ni traduce si inceputulu si capetulu, si atunce vomu publicá pies'a intréga.

Unu suspinu. Dorere, nu se póte publicá.

Apelu la publiculu cetitoriu.

Alu diecele anu!...

Durata scurta in viéti'a unui omu, dar destulu de lunga in ceea a unei intreprinderi literarie romanesci.

Cu inceputulu anului viitoriu, „Familia“ va avé fericirea sè intre in alu diecele anu alu esistin-tiei sale.

Fondata pentru desvoltarea culturai nationale, mai alesu dinóce de Carpati, si luptandu-se cu o multíme de pedece, ea n'a incetatu d'a tinde cu mijlócele-i posibile la realisarea dorintieloru sale.

Acést'a va fi program'a ei si in viitoriu.

Rogu dara pe toti aceia, cari dorescu o activitate literaria in directiunea acést'a, sè binevoiesca a me sprigini.

Promissiuni mari nu voiu face. Dvóstre ati potutu vedé in acesti nóue ani trecuti, cá in mesur'a in care numerulu abonantiloru mei crescea séu decrescea, in aceea-si se schimbá si cuprinsulu foii mele. Asié va fi si in viitoriu.

„Familia“ e a publiculu romanu. Ea numai atât'a potere de viéti'a póte sè aiba, câtu nutrementu i dá publiculu.

N'am ilusiuni mari. Scíu, cá natiunea suferé; anii rei, si o multíme de alte cause par' cá i jurara mórte. Er candu natiunea suferé, si fíii ei trebue sè suporté cu resignatiune partea din doreri ce sórtea li-a croitu.

Organu alu natiunii, si „Familia“ va suferí dara in pace; si implinindu-si rolulu dupa poterile sale, nu va incetá d'a inspirá mangaiare, credintia si sperantia intr'unu viitoriu mai frumosu.

Asié sè fía!

„Familia“ va aparé si in anulu viitoriu odata pe septemana si a nume duminec'a, cu cuprinsulu si impartirea de pana acuma.

In suplementu va urmá, totu in cóle separate ca pan'acuma, continuarea si finea romanului: „Sclavulu Amorului“.

Doréscu sè potu rencépe si publicarea de ilustratiuni, pe cari in timpul din urma am fostu silitu a le suprimá, cá-ci insa-si esistinti'a foii erá periclitata. Deci numai de la partinirea dvóstre va atérná realisarea dorintiei mele.

Pretulu de prenumeratiune: pe unu anu 10 fl., pe jumetate de anu 5 fl., pe trei luni 2 fl. 60 cr.

Pentru Romania pe unu anu 2 galbeni.

Prenumerantii noi (dar si cei vechi) si-potu comandá de la noi:

1) Urmátóriele carti: „Cavalerii noptii“, romanu in 5 tomuri, 2 fl. 50 cr., — „De unde nu este rentórcere“, romanu in unu volumu 50 cr., — „Novele“ de I. Vulcanu, 2 tomuri, 1 fl., — „Columb'a“ romanu intr'unu tomu 50 cr., — „Poesii“ de I. Vulcanu, unu tomu, 50 cr., „Sclavulu Amorului“, dóue tomuri, (a-parute in acestu anu decursu) 1 fl., si

2) Urmátóriele tablouri: Inaugurarea societáti academiece romane, — Coriolanu si Veturia, — Mihaiu Eroulu in batali'a de la Calugareni, — Traianu cu óstea sa trece Dunarea, si portretulu lui Ionu Bra-teanu. Fia-care cu câte 60 cr.

Cartile si tablourile comandate (dimpreuna cu cele pucine pófite in acestu semestru) se voru espedá cam la mijloculu semestrului antáiu alu anului viitoriu.

Iosifu Vulcanu.

Domnii colectanti voru primí dupa 5 esemplare unulu in semnu de multiamita.

Prenumeratiuni fara bani nu potemu primí.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului trecutu.